



מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי קלונימוס קלמיש שפירא מפיאסצ'נה זצוק"ל הי"ד בעל "חובת התלמידים" בנו של הרבי הקדוש רבי אלימלך מגרודזינסק זצוק"ל נעקד על קידוש השם ביום ד' חשוון (תש"ד)

רבינו היה היחיד אשר המשיך לשאת את אבוקת החסידות, בתוככי ממלכת האשמדאי שבגטו וורשה. הבודד שנשאר לנהל עדת חסידים ולחזק רוחם, לערוך שלחנות ולהשמיע דברי תורה בשבתות ומועדים. ואף לא הניח כלום מעבודת החינוך שפעל בה כל ימיו, אדרבה, רבינו חיזק את כל מי שהכיר, להמשיך בשמירת התורה והמצוות למרות התנאים הקשים. ועיקר עבודתו היה אז, עם ילדים צעירים בין חמש לעשר שנים, בהם הניח כוחות לרוב.

אחד מניצולי השואה שזכה לשמוע הדרשות חיזוק של רבינו בימים הקשים הללו, סיפר, שמכל הדרשות שנשא הרבי באותם זמנים קשים, נשאר בזכרונו רק דבר אחד שהיה מרגלא בפומיה, כל פעם כשנשא דבריו, היה מסיים בזה הלשון, "בני, העיקר של היהודי הוא, לעשות חסד עם אחרים".

והנה באמצע כובד השואה הנוראה, אשר כילה רובו של יהדות החרדית נפולין, אחוזני יאוש וענן כבד חושך וערפל, כששמתי על לבי את כל מה שאבדנו, והיסורים אשר סבבני שהיו למעלה מגדר אנושי לסובלם. מגדל היאוש החלטתי לעשות את הגרוע מכל, להתאבד רחמנא ליצלן. חשבתי שאקרב עצמי אל הגדר תיל המחושמל, שהיה סביב למחנה האסירים, ואחרי רגע כבר לא אעמוד בתוך עולם התחתון הזה.

כבר הייתי מוכן ומזומן לבצע את זממי, אך ברגע האחרון נתראה לי דמות האצילה של רבינו הקדוש, וזכרתי בדבריו הקדושים שהיה מרגלא בפומיה תמיד, "בני, העיקר של היהודי הוא לעשות חסד עם אחרים". תיכף שניתתי את מהלך מחשבותי, קלטתי שיש לי הרבה בשביל מה להישאר בחיים, כדי לעשות חסד עם יהודים אחרים, ננצרך ביותר בימים קשים אלו של מלחמה.

ואכן מאז עד תום כל ימי המלחמה, חפשתי תמיד עם מי אפשר לעשות חסד. כשנודע לי שאפשר לעזור לאחד בקצת לחם יבש וכדומה, תיכף רצתי לעשותו, כשראיתי אנשים מוכים, פניתי אליהם לחזקם ולסעדם. זה נתן לי חיות וסיפוק, שאני גם מקיים את דברי רבי, וגם יש תכלית בחיי, למרות תנאי החיים הקשים במלחמה. ובזכות זה שרדתי את כל המלחמה, ונשארת בחיים, ועליתי לארץ ישראל, וגם שם המשכתי לחיות חיי חסד במידה מלאה וגדושה.

גם במעללי יתנפר נער

איך חלו הקידושין של אדם וחווה הרי לא היה להם עדים

הגמרא בדרך היומית שלנו (קידושין סה), המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו. נספר על זה סיפור נורא, שסיפר החסיד רבי גרשון עמונאל סטאשעבסקי זצ"ל בספרו "גדולת הצדיקים":

הרבי הקדוש רבי אברהם מראדומסק זצוק"ל בעל 'חסד לאברהם', סיפר לי בעצמו בהזדמנות אחת, שהוא היה נוסע שתי פעמים בשנה לצאנז, אל מרן הרבי הקדוש הדברי חיים זי"ע. אך כשנכח לראות שהרבה חסידים נוסעים בהמוניהם לטשכנוב, למרן הרבי הקדוש רבי אברהם מטשכנוב זצוק"ל, הוא החליט שגם הוא יסע פעם אחת לשם.

כשחזר לביתו ידע שילשינו עליו בצאנז, שהוא נסע לרבי אחר. ולכן נסע בעצמו לצאנז, ואמר לרבי הקדוש הדברי חיים, באתי להלשין על עצמי... שהייתי כעת על שבת בטשכנוב. כאשר הדברי חיים שמע דברים אלו, השיב לו בהתרגשות, היית אצל הצדיק הזה? אני יספר לך מה שהוא אמר בעת היותו ילד קטן בן ארבע שנים בלבד!

הוא הקשה על הגמרא בדרך היומית שלנו (קידושין סה), המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו, לפי זה יש להבין איך חלו הקידושין של אדם הראשון וחווה, הרי שם לא היה אפילו עד אחד.

ותירץ הצדיק מטשכנוב בילדותו, דהנה מבואר בגמרא הטעם שצריכים עדי קידושין, ולא אומרים שהאדם נאמן על עצמו, מכח הודאת בעל דין כמאה עדים דמי. כי הודאת בעל דין מועיל רק כשאינו חב בזה לאחרני, אבל בקידושין הרי הוא חב לאחרני, שהרי הוא נעשה אסור בקרובי האשה, והאשה נאסרת בקרוביו.

וממילא מתורץ שפיר, כיון שאצל אדם הראשון עוד לא היה שום אדם נוסף בעולם, ממילא לא היו קידושיו בגדר חב לאחרני, ולכן היו נאמנים אדם וחווה על קידושיהם גם בלי שום עדים. הדברי חיים מצאנו שיבחו מאד את החידוש שחידש הרבי מטשכנוב בעת היותו ילד צעיר בן ארבע שנים, ואמר לרבי הקדוש מראדומסק, אין לי חס ושלום שום חלישות הדעת ממה שהיית אצל הצדיק הזה בשבת קודש.

דרך לפעול רפואה לחולה על ידי שמקטינים את צדקותו והתמדתו

נספר עוד סיפור על חריפות בתורה של ילד צעיר. שר התורה הרבי הקדוש מרן האבני נזר מטשכנוב זצוק"ל, כשהיה ילד קטן, חלה לא עליכם, והיה חולה במצב מסוכן. אביו מרן בעל אגרות אזור זצוק"ל, נסע לקאצק לחזקיר אותו לרפואה שלימה לפני רבו הקדוש מרן השרף מקאצק זצוק"ל.

אני עוד צריך לחיות כדי ללמוד עוד תורה

האבא שרצה לפעול ישועה ורפואה עבור בנו החולה, התחיל לשבח בפני הרבי, את בנו האבני נזר, איך שנפשו חשקה בתורה, ואיך שהוא לומד בהתמדה נפלאה. ענה לו הרבי מקאצק בחריפות, "אויף מיר געלעך'נט" - [נתרגם בערך] בוא נגיד שזה נקרא לימוד. מרן האגודת אזור נבהל מאד, כי היה נראה כאילו הרבי חס ושלום עוד מקטר על הלימוד של בנו האבני נזר. הוא חזר לביתו בבהלה, אך כשהגיע הביתה נודע לו שבנו מרן האבני נזר חזר לבריא ואתו האיתנה כאחד האדם.

הילד - הרבי האבני נזר, ביקש מאביו שיגיד לו מה אמר הרבי מקאצק, כשהזכיר אותו בפניו לרפואה שלימה. אביו ניסה להתחמק, הוא לא רצה להגיד לו את האמת, כדי שלא יהיה לבן חלישות הדעת. אבל הבן האבני נזר הפציר מאד מאד באבא, אמר לו אביו,

תאמין לי שגם אני לא מבין מה הרבי אמר לי, אך הבן שוב שיכנע אותו, עד שהאבא החליט שהוא יגיד לו.

כשהילד העילוי שמע את דבריו הקדושים של השרף מקאצק, אמר לאבא, למה אתה לא מבין? זה הרי גמרא בירושלמי! הגמרא בדרך היומית שלמדנו לאחרונה (קידושין א:): מספרת, שרבי טרפון היה לו אמא זקינה, מתי שהיתה מבקשת לעלות על המטה, היה רבי טרפון מתכופף, והיא היתה עולה על גביו, הוא היה המדרגות שלה, וכן כל פעם כשהיתה יורדת מהמטה, שוב ירדה על הגב של הבן. הגיע רבי טרפון והשתבח בבית המדרש על הכבוד אם שהוא עושה. אמרו לו חכמים, עדיין לא הגעת לחצי כיבוד.

ומציין המהרש"ל, שבירושלמי (פאה פ"א ה"א) מבואר שלא רבי טרפון היה מושב את עצמו, רק רבי טרפון חלה, ונכנסו חכמים לבקר, אמרה אמו לחכמים, התפללו על רבי טרפון כי הוא נוהג בי כבוד, אמרו לה, הוא עוד לא הגיע לחצי כיבוד. הסביר מרן האבני נזר, שחכמים רצו לפעול בזה, דבגלל שהוא עוד לא קיים בשלימות מצות כיבוד אם, אם כן הוא צריך לחיות עוד כדי לקיים מצוות כיבוד כראוי.

הסביר הילד האבני נזר לאביו האגודת אזור, זה היה כוננת הרבי, הוא רצה לפעול שאני עוד צריך לחיות כדי ללמוד עוד תורה, כי הלימוד עד עכשיו עדיין לא נחשב ללימוד, ומעשיו אני ילמד כראוי. האבא התפעל מאד מדברי בנו ומעומק שכלו.

לימים כשנסע לקאצק עם בנו, התגלגל הדבר שהאגודת אזור סיפר את הדברים לרבי מקאצק, על בנו. הרבי עשה תנועה ואמר בלשון חידוש, ער וייקט שוין מיינע פֿונות אויף? - הוא כבר ידע גם את הכוננות שלי. וסוף הסיפור ידוע לכולם, שלימים מרן הרבי האבני נזר נהיה חתנו של השרף מקאצק.

(מתוך הפתיחה לשיעור - קידושין דף לא, כ"ז אלול תשפ"ג)

הבוקר בשחרית בין תקיעת שופר ששמעתי לפני התפילה ממנין הסתיים, לתקיעת שופר ששמעתי שוב אחרי התפילה, בורא עולם האיר לי שתי ווארטים בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. אנחנו מתפללים בהלל, **יסר יסרני ק"ה ולמות לא נתנני** (תהלים קיח, יח), כידוע הו"ה הוא מידת הרחמים, אלקים כידוע מרמז על מידת הדין, והנה **יסר יסרני** זה הרי יסורים, ואיך מתאים פה המילה **ק"ה**, שמרמז על רחמים וחסדים, לכאורה זה הרי סתירה. רק התשובה היא, שאמנם אנחנו מבקשים מבורא עולם, כלשון הרבי הקדוש מרן בעל התניא, לזכות לטוב הנראה והנגלה, אבל כל יהידי צריך להתחזק, שגם אם הוא עובר יסורים לא עליכם, המקור הוא ממידת הרחמים. הפסוק (איכה ג, לח) מפי עליון לא תצא הרעות, לפעמים רק על ידי יסורים בן אדם מתעורר ברוחניות, בלי זה לא היה מתעורר. עוד חשבתי, בתפילת מוסף של ראש חודש, חדש עלינו את החודש הזה, לכאורה לא מוכר שם תפילה על תורה, מוכר ששון ושמחה, ישועה ונחמה, פרנסה טובה וכלכלה, אבל תורה לא מוכר. התשובה היא, שזה מוכר הראשון, חדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה, אין טוב אלא תורה, כשזוכים לטוב ששקויים בתורה הקדושה, יש ברכה, כי זהו הברכה הכי גדולה. (מתוך הפתיחה לשיעור - קידושין דף ה, א' אלול תשפ"ג)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א

איש אלקים צדיק יסוד עולם, מרן הדברי חיים מצאנז זצוק"ל, היה רגיל לומר, שבעת החופה הוא מתיירא להגביה ריסי עיניו, מאימת השכינה הקדושה. אבל אם מן השמים מכוונים לו חופה ונישואין בימי אלול, אז זה הכנה הטובה לימים הקדושים, ימים הנוראים. בספר הקדוש דגל מחנה אפרים (פרשת בא) מובא, שלא רק לחתן יש מחילת עוונות, רק גם לכל הנלווים אליו.

זכיתי בזכות אבות להתברך בברכה משולשת, מהכהן הגדול, צדיק מדורות שעברו, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מתולדות אברהם יצחק שליט"א, בשמחת נישואי נכדו, החתן הצדיק המושלם בכל מידה, רבי ישעיה בראך, בן הראש כולל הידוע להוראה רבי יחזקאל שרגא שליט"א, עם הכלה, נכדתו של שאר בשרי הקרוב, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מבוהוש שליט"א, נכדת כבוד קדושת גאב"ד מאקווא שליט"א, ענבי הגפן בענפי הגפן דבר נאה ומתקבל. בחסדי שמים מרובים, מרן הרבי מתולדות אברהם יצחק השתחרר מבית חולים, והשתתף בשמחת הנישואין.

התברכתי מהרבי בחתונה, הרבי כל כך חייד אלי, כל הון דעלמא אי אפשר לשלם על כזה חיון. ואתמול התקשר אלי המחונן הראש כולל, להזמין אותי להשתתף בשמחת השבע ברכות, בביתו נאווה קודש של חמיו הוד כבוד קדושת מרן הרבי מתולדות אברהם יצחק שליט"א, ולקיים כלשון הגמרא (ברכות ו): אגרא דבי הלולא מילי. רעדתי כולי, יראתי בפצותי שיח להשחיל, לעמוד ליד הצדיק מזקני האדמורי"ם, ולדבר בפני מרן הרבי מתולדות אברהם יצחק, והרבי מבוהוש שליט"א.

זכיתי במתנת חנם, שהרבי שליט"א לא הוריד עין ממני במשך כל הדרשה. הזכרתי שטיקל תורה מהספר הקדוש אהבת שלום, שהגבאי החביב, ידידי ורעי, הרב החסיד רבי רפאל צבי פאר שליט"א, הפנה אותי לדברי תורה של הרבי אהבת שלום, זה מרפסן איגרי, כל חסידות וזיניץ קם בזכות אהבת שלום אבי שולשלת קאסוב, מרן החוזה מלובלין זצוק"ל העיד עליו שהוא בבחינת מלך.

וכך הוא אומר בספרו בפרשת שופטים, "כשתרצה לקרב עצמך אצל צדיק אחד, אזי תבוא אצלו על שבת דייקא, ואזי יכולה להיות התקרבות גדולה. והטעם לכל זה הוא, על דרך הכתוב (דברים י, טז) ומלתם את עולת לבבכם, ואין מילה בלא שבת (ויקרא רבה כז, י), ודי למבין". עד כאן לשונו הקדוש. אמרתי בדרשה כמה מילים להודות לבורא עולם על הזכות להיות בשבת מברכים חודש אלול, בצל הקדוש של הרבי שליט"א בהר יונה, וסיפרתי על איזה הנהגה רוחנית שקיבלתי על עצמי אחרי אותו שבת. נגמר השבע ברכות, מרן הרבי שליט"א מודה לי על הדרשה, ומברך אותי ברכות לרוב להמשך הרבצת התורה. סיפרתי לרבי סיפור נפלא, ששמעתי מהרב החסיד רבי חיים ראטה שליט"א, מזקני החסידים ששימש בקודש את אביו מרן הרבי הדברי אמונה זצוק"ל, ומי שאמר את הווארט, זה הרבי הקדוש שזכיתי שיהיה הסנדק שלי, מרן הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל.

וכך אמר הרבי בבית כנסת "בית ברוך" במאה שערים, ונא אל תצריכנו ה' אלקינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם, מ'זאל נישט דארפן אהנקומען צו די אייגינע קינדער, צו די אייגינע משפחה - שנהיה בבריאיות איתנה ולא נצטרך להגיע לילדים שלנו ולמשפחה שלנו. כמה הרבי שמח על הווארט, והוספתי בשם הרב ראטה שליט"א שעמד לידי בשמחה, שמרן הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, היה גר בבנין ברחוב חברת ש"ס שהרבי שליט"א גר בו היום, בנין של קדושה, דורי דורות.

נסיים בלשונו הקדוש של ספר חסידים (תרז), כשתבוא שמחה או טובה לצדיק מצוה לשמוח. שנזכה שמשמחה זו יושפע שפע רב בכל העולמות אמן, ושהרבי שליט"א בבריאיות איתנה, ילווה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור - קידושין דף טו, י"א אלול תשפ"ג)



מאוצרות הפרשה

ויכל אלהים ביום השביעי (ב. ופירש רש"י, מה היה העולם חסר מנוחה, באת שבת באת מנוחה, כלתה ונגמרה המלאכה. להבין דבריו, יש לפרש על דרך זה, דהנה ידוע שיעיקר העצבות שבאה לאדם, הכל הוא מצד שחסר לו איזה דבר, וכל החסרונות שיש לאדם, הכל הוא מצד שעדיין לא זכה לבחינת כל, ברכת יעקב אבינו ע"ה, על דרך שאמר (בראשית לב יא) וכי יש לי כל. כי כשאין לאדם בחינת כל, אזי נדמה תמיד בעיניו שחסר לו שום דבר, ועדיין אין לו שלימות כל צרכו, ומחמת זה בא לעצבות, וזו היא העדר המנוחה, כי אין האדם יכול לנוח כשחסר לו איזה דבר. אבל אם זוכה האדם לבחינת כל, אזי הוא תמיד בבחינת הסתפקות, ואף על פי שחסר לו איזה דבר הן בגוף והן בממון, אינו מרגיש החסרון, על ידי בחינת כל שיש בו, על דרך הכתוב (דברים ת, ט) לא תחסר כל בה, ואזי שורה עליו שמחה עצומה, וזהו עיקר המנוחה וכו'.

והנה בשבת קודש שורה ברכת כל, על דרך הזוהר הקדוש (ח"ב פח:), שבת, שמא דקודשא בריך הוא, שמא דאיהו שלים מכל סטרוי. ולא תחסר כל בה, כי שבת היא בחינת ארץ ישראל, דכתיב בה לא תחסר כל בה וכו'.

נמצא שבשבת קודש שורה ברכת כל, וזו היא עיקר המנוחה והשמחה. אבל בששת ימי המעשה אין שורה ברכת כל, וזו היא העדר המנוחה. וזהו, מה היה העולם חסר מנוחה, ותיבת 'חסר' קאי למעלה ולמטה, והוא כאילו נכתב 'מה היה העולם חסר, חסר מנוחה, ופירושו של 'מה היה העולם חסר' הוא, מפני מה היה העולם מרגיש החסרון בעצמותו, הלא הכל נברא בששת ימי המעשה. ומפרש אחר כך 'חסר מנוחה', פירוש מחמת שהיה עדיין העדר וחסרון בחינת כל, שזו היא העדר וחסרון המנוחה. 'באת שבת' ששורה בה ברכת כל, 'באת מנוחה' ושמחה ודי למבין.

אהבת שלום - קאסוב

פרשת בראשית)

טעם למה נקרא פרשת בראשית **שבת בראשית**. ולמה לא נקרא כן פרשת נח או פרשת לך, שבת נח או שבת לך.

אמר מורי חמי הגאון הקדוש אריה דבי עילאי אבד"ק ווישניצא זלה"ה, דהענין כך הוא, דבימים הנוראים הקדושים, כל אדם היה

לו אז הרהור תשובה, וקיבל אז על עצמו איזה הנהגה טובה, כל איש לפי ערכו ומדרגתו. לכן נקרא שבת בראשית, שמזכירין להאדם,

שמה שעבר עבר, ומעתה מתחיל סדר חדש, וישתדל את עצמו שיהיה מעתה טוב. **(דברי יחזקאל פרשת בראשית)**

נקודה למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661